

Laboratoriumdiagnostiek - Aanvragen en opvolgen

Dit voorbeeldprotocol bevat een uitgebreid en zo volledig mogelijk stappenplan met uitleg over het aanvragen en opvolgen van laboratoriumdiagnostiek. Dit protocol is gebaseerd op de geldende wetten en richtlijnen die op huisartsenvoorzieningen van toepassing zijn.

Randvoorwaarden voor het aanvragen en opvolgen van Laboratoriumdiagnostiek

Generiek

- De medewerkers van de huisartsenvoorziening¹:
 - zijn bevoegd en bekwaam (vaardig), zie [Delegeren van medische handelingen](#)
 - werken infectiepreventief, zie [Richtlijn Infectiepreventie in de huisartsen- en verloskundigenpraktijk](#)
 - handelen op basis van medisch juist vastgestelde indicatie
 - werken met werkzame (geldige, verse) geneesmiddelen en stoffen
- Meetapparatuur, medische hulpmiddelen en instrumenten zijn betrouwbaar, zie [Beheer medische hulpmiddelen van een huisartsvoorziening](#)
- Op de werkvloer is een huisarts beschikbaar voor overleg en ondersteuning.
- Verrichtingen worden geregistreerd in het patiëntendossier (zie NHG-Richtlijn ADEPD).
- De wettelijke eisen ten aanzien van privacy van de patiënt worden gerespecteerd.
- Er is voldoende tijd en ruimte om alle stappen zorgvuldig uit te voeren.

Specifiek

- Werken conform de LESA Rationeel aanvragen laboratoriumdiagnostiek²
- Werkafspraken (vastgelegd) over:
 - elektronische, telefonische of papieren communicatie met patiënten;
 - het gebruik van een analoog of elektronisch (probleem-georiënteerd) aanvraagformulier;
 - het verwerken van binnengekomen uitslagen en correspondentie;
 - monsterafname in eigen beheer (indien van toepassing):
 - veneuze en/of capillaire punctie;
 - bewerking, opslag en verzending van het onderzoeksmonster.

¹ Hieronder vallen waarnemende praktijkmedewerkers

² [LESA Rationeel aanvragen van laboratoriumdiagnostiek](#)

Stappenplan

Stappen <i>Concrete uitvoeringsstappen</i>	Verantwoordelijkheden <i>De rollen en verantwoordelijkheden van de betrokken medewerkers</i> B= beslissen U= uitvoeren O= ontvangen
Aanvragen laboratoriumonderzoek	
Rationeel aanvragen van laboratoriumdiagnostiek <ul style="list-style-type: none"> Vraag laboratoriumdiagnostiek rationeel aan via een probleem-georiënteerd aanvraagformulier (elektronisch of op papier), dus op basis van specifieke klachten in combinatie met een zo hoog mogelijke voorspellende waarde (zie <i>LESA Rationeel aanvragen van laboratoriumdiagnostiek</i>), of op routine op basis van monitoring van (preventie van) chronische ziekten. 	B: huisarts U: huisarts / praktijkondersteuner / praktijkassistente
Registreren van aanvraag en beleid <ul style="list-style-type: none"> Specificeer de aanvraag (selectie van labtesten) en noteer instructies over uitvoering van de labtesten (snelheid en beleid t.a.v. te ontvangen labresultaten) in het patiëntendossier (of speciaal aanvraagstelsel). 	U: huisarts / praktijkondersteuner / praktijkassistente
Bespreken van labaanvraag en opvolging met de patiënt <ul style="list-style-type: none"> Leg de patiënt uit wat de reden en de betekenis van de labtest zijn. Spreek met de patiënt af op welk moment en in welke contactvorm de labresultaten besproken worden. Bij telefonisch of elektronisch contact: spreek af wat te doen als de patiënt niet bereikbaar is, als de voicemail aanstaat of als er geen elektronische bevestiging van ontvangst terugkomt. Als de patiënt kiest voor het delegeren van het ontvangen van de beoordeling van de labresultaten, spreek dan met de patiënt af wie deze mag vertegenwoordigen. Indien van toepassing: maak specifieke afspraken over de opvolging wanneer de patiënt ongerust is. Registreer de gemaakte afspraken in de P-regel bij de labaanvraag. 	U: huisarts/ praktijkondersteuner / praktijkassistente
Bewaken en registreren van geplande uitvoer van labtesten <ul style="list-style-type: none"> Bewaak, voor zover redelijk, op basis van afstemming met de patiënt over de mate van zelfmanagement, of de patiënt de geplande labtesten volgens plan laat uitvoeren (zo mogelijk via elektronische terugkoppeling van het lab of via een ander bewakingssysteem). 	U: praktijkassistente
Uitvoeren laboratoriumonderzoek	

<p>Indien afname labtest in eigen beheer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Check zorgvuldig de NAW-gegevens van de patiënt en voorzie het opslagmedium van dezelfde informatie. • Zorg dat de labtesten worden uitgevoerd zoals gepland en conform instructie van de aanvrager. • Registreer in de P-regel van het patiëntendossier dat en hoe het monster is afgenomen. 	<p>U: praktijkassistente</p>
<p>Verzenden naar laboratorium</p> <ul style="list-style-type: none"> • Indien afname labtest in eigen beheer: <ul style="list-style-type: none"> ○ Maak het onderzoeksmonster verzendklaar conform de vereiste condities ten aanzien van de bewerking, de opslag en de verpakking. ○ Controleer via een datum- en tijdsregistratie of het onderzoeksmonster binnen de vereiste termijn het laboratorium bereikt. 	<p>U: praktijkassistente</p>
<p>Verwerken van diagnostische labresultaten</p>	
<p>Ontvangen van labresultaten (elektronisch, telefonisch of op papier)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zorg dat binnengekomen of in de praktijk bepaalde elektronische, telefonische of papieren labresultaten volgens een vaste werkwijze en door een taakgerichte, verantwoordelijk en bevoegd medewerker (= protocollair) worden ontvangen en verwerkt. • Controleer daarbij zorgvuldig de overeenkomst of afwijking van de NAW-gegevens tussen HIS en laboratoriumsysteem. Overleg met de huisarts indien deze niet overeenkomen. • Zorg dat de onderzoeks- en ontvangstdatum van de labresultaten duidelijk zichtbaar en juist geregistreerd zijn. • Als in de berichtgeving wordt vermeld dat een labresultaat op basis van de aanvraag (CITO) of van de waarde een spoedindicatie betreft, zoek dan binnen een uur overleg met de huisarts. 	<p>B: huisarts U: praktijkassistente / huisarts / praktijkondersteuner</p> <p>U: praktijkassistente / huisarts</p> <p>U: praktijkassistente / huisarts / praktijkondersteuner</p> <p>U: praktijkassistente O: huisarts</p>
<p>Interpreteren van labresultaten</p> <ul style="list-style-type: none"> • Als de labresultaten conform de aanvraag niet compleet zijn: vermeld dit dan heel duidelijk. In dat geval kan de uitslag nog niet afdoende worden beoordeeld en dus nog niet met de patiënt worden besproken. • Ga na of de aanvrager of zijn waarnemer het labresultaat moet beoordelen voordat het resultaat met de patiënt wordt besproken. Doe dit op basis van de oorspronkelijk aangevraagde labtesten en het geformuleerde beleid tijdens de labaanvraag (in de P-regel van het HIS of in het kader van een protocol). Indien niet noodzakelijk, ga naar de stap 'bespreken van labresultaten met de patiënt'. 	<p>U: praktijkassistente</p>
<p>Beoordelen van diagnostische resultaten</p>	

<p>Presenteren van labresultaten aan aanvrager of diens waarnemer</p> <ul style="list-style-type: none"> • Presenteer de labresultaten zodanig (op basis van afspraken over registratie of anderszins) dat de aanvrager deze eenvoudig kan beoordelen. • Als de aanvrager afwezig is en wordt waargenomen, zorg dan dat de uitslagen dezelfde dag aan de waarnemer worden voorgelegd. • Presenteer de labresultaten die met spoed zijn aangevraagd of die op basis van de waarde een spoedindicatie hebben gekregen via de afgesproken route van overleg. 	<p>U: praktijkassistente O: huisarts / praktijkondersteuner U: praktijkassistente O: huisarts / praktijkondersteuner U: praktijkassistente O: huisarts</p>
<p>Beoordelen van labresultaten door aanvrager of diens waarnemer</p> <ul style="list-style-type: none"> • Controleer of de labresultaten de juiste onderzoeksdatum hebben en compleet zijn conform de aanvraag. • Beoordeel de labresultaten op basis van de oorspronkelijke reden van aanvraag en eventueel beleidsplan. • Neem bij onduidelijkheden of bij behoefte aan advies over de labresultaten contact op met de klinisch chemicus of medisch microbioloog van het betrokken laboratorium. • Registreer uw beoordeling volgens een vaste werkwijze, en verwijst naar de juiste labresultaten in een deelcontact van de desbetreffende episode in het HIS. 	<p>U/B: huisarts / praktijkondersteuner</p>
<p>Opvolgen van diagnostische labresultaten</p>	
<p>Vaststellen van beleid naar aanleiding van beoordeling labresultaten</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stel een beleid vast op basis van de nieuwe labresultaten in de context van de oorspronkelijke aanleiding en de bekende episodes, actuele medicatie, allergieën en contra-indicaties. • Stel zo nodig het oorspronkelijk beleid bij, eventueel in overleg met de aanvrager, en maak de reden en de uitkomst daarvan inzichtelijk. • Draag bijzondere labresultaten of een aanpassing van het beleid over aan de oorspronkelijke aanvrager. 	<p>B/U: huisarts / praktijkondersteuner B/U: huisarts U: praktijkondersteuner / waarnemer</p>
<p>Opvolgen van beleid</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zorg dat op basis van het gekozen beleid actie wordt ondernomen. • Controleer of de noodzakelijke actie binnen de gestelde termijn en juist is uitgevoerd. 	<p>U: huisarts / praktijkondersteuner O: praktijkassistente</p>
<p>Registreren van beleid</p> <ul style="list-style-type: none"> • Registreer het gekozen beleid en eventuele noodzakelijke acties naar aanleiding van de beoordeling zorgvuldig in de P-regel van de desbetreffende episode. 	<p>U: huisarts / praktijkondersteuner</p>
<p>Bespreken van labresultaten met de patiënt</p>	
<p>Controleren van NAW-gegevens</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stel de identiteit vast van de patiënt of diens vertegenwoordiger die contact opneemt met de praktijk. • Beoordeel of de eventuele vertegenwoordiger schriftelijk toestemming van de patiënt heeft om de beoordeling van de labresultaten te ontvangen en door te geven. 	<p>U:praktijkassistente</p>

<p>Vaststellen van mogelijkheden voor bespreking labresultaten</p> <ul style="list-style-type: none"> • Controleer of de labresultaten zijn beoordeeld door de aanvrager of diens waarnemer. • Lees het gekozen beleid en schat in of op basis hiervan de labresultaten met de patiënt besproken kunnen worden. Overleg zo nodig met de aanvrager wie de labresultaten met de patiënt gaat bespreken. 	<p>U: praktijkassistente</p> <p>O: huisarts / praktijkondersteuner</p>
<p>Bespreken van labresultaten</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bespreek met de patiënt of diens vertegenwoordiger de beoordeling van de labresultaten en het gekozen beleid conform de instructie van de aanvrager of diens waarnemer (notitie bij resultaten of in P-regel). • Controleer of de patiënt de beoordeling en het gekozen beleid begrijpt en licht dit zo nodig toe. • Leg de patiënt uit dat het belangrijk is om conform het gekozen beleid te handelen. • Maak, indien van toepassing op basis van het gekozen beleid, een duidelijke afspraak voor een opvolgend contact. 	<p>U: praktijkassistente /huisarts / praktijkondersteuner</p>
<p>Registreren van uitkomst van bespreking labresultaten</p> <ul style="list-style-type: none"> • Registreer in het dossier dat de beoordeling van de labresultaten en het beleid met de patiënt (of diens vertegenwoordiger) zijn besproken. • Registreer eventuele vervolgspraken met de patiënt. 	<p>U: praktijkassistente/huisarts/ praktijkondersteuner</p>